

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. М.І. ПИРОГОВА

Громадське здоров'я

(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
з підготовки доктора філософії
на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти

галузі знань **22 Охорона здоров'я**

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності **229 Громадське здоров'я**

(код і найменування спеціальності)

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: ОЧЕРЕДЬКО О.М.

зав. кафедри соціальної медицини та
організації охорони здоров'я д.мед.н., проф.

ОЧЕРЕДЬКО О.М.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

зав. кафедри загальної гігієни та
екології д.мед.н., проф.
д.мед.н., проф. кафедри соціальної
медицини та організації охорони здоров'я
д.мед.н., проф. кафедри фармації

СЕРГЕТА І.В

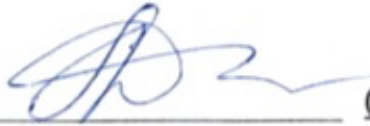
ОРЛОВА Н.М.
ГЕРМАНЮК Т.А.

Обговорено та рекомендовано на засіданні кафедри соціальної медицини та організації охорони
здоров'я 24 вересня 2020 року, протокол №2

Затверджено науковою комісією ВНМУ ім. М.І. Пирогова 5.10.20 протокол №2

Затверджено Вченою радою ВНМУ ім. М.І. Пирогова 8.10.20 протокол №4.

Вчений секретар _____

(Серебреннікова О.А.)

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Громадське здоров'я» складена відповідно до освітньо-наукової програми Вінницького національного медичного університету ім. М.І.Пирогова на третьому (освітньо-науковому) рівні

галузі знань 22 Охорона здоров'я

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності 229 Громадське здоров'я

(код і найменування спеціальності)

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Статус навчальної дисципліни: обов'язкова

Дисципліна викладається 75 годин, з них 12 год лекційних, 38 год семінарських занять та 25 год самостійної роботи

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Громадське здоров'я» є якісні закономірності суспільного та індивідуального здоров'я, факторів його формування, планування та діяльності служб та закладів охорони здоров'я у контексті теоретичних предметних моделей і обґрунтованих ними гіпотез

Міждисциплінарні зв'язки: з епідеміологією в контексті вимірів популяційних процесів та планів збору інформації, біостатистикою в контексті кількісного аналізу даних та тестування гіпотез, економікою охорони здоров'я в контексті особливостей економічних вимірів суспільних процесів та особливостей організації даних, соціальною медициною в контексті вимірів популяційного та індивідуального здоров'я, характерних зміщень внаслідок особливостей реєстрації пов'язаних із здоров'ям подій, організацією охорони здоров'я в контексті предметних теорій (напр. діяльності лікувально-профілактичних закладів, робочої сили, поведінкових стимулів, страхування, планування здоров'я, оплати праці та реімбурсації), та законодавчого поля обмежень, клінічними дисциплінами в контексті оцінки ефекту методів діагностики та профілактики захворювань та їх наслідків, іншими дисциплінами профілактичної медицини у контексті визначення стану здоров'я, особливостей функціонального стану організму та рівня адаптаційних можливостей організму.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Громадське здоров'я» є розуміння сучасних концепцій та методів аналізу даних, матеріалів та методів наведених в наукових публікаціях за обраною темою/спеціалізацією

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «громадське здоров'я» є оволодіння знаннями та навичками щодо:

- вимірювання та прогнозування тенденцій суспільного здоров'я;
- визначення стратегії дослідження та об'єктивної оцінки стану здоров'я індивідуума;
- обґрунтування планів розвитку охорони здоров'я та оцінки їх ефективності
- організації відповідних досліджень;
- підготовки даних для аналізу;

- основ аналізу популяційних даних та їх презентації, базових процедур оцінки економічної ефективності популяційних втручань та відповідної сучасної термінології

Результати навчання для дисципліни.

Програмні результати навчання (РН):

РН1 Демонструвати безперервний розвиток власного інтелектуального та загальнокультурного рівню, самореалізації

РН2 Інтерпретувати та аналізувати інформацію з використанням новітніх інформаційних технологій

РН3 Виявляти невирішені проблеми у предметній області, формулювати питання та визначати шляхи їх рішення

РН4 Формулювати наукові гіпотези, мету і завдання наукового дослідження

РН5 Розробляти дизайн та план наукового дослідження

РН6 Виконувати оригінальне наукове дослідження

РН7 Пояснювати принципи, специфічність та чутливість методів дослідження, інформативність обраних показників

РН8 Володіти, вдосконалювати та впроваджувати нові методи дослідження за обраним напрямом наукового проекту та освітньої діяльності

РН9 Аналізувати результати наукових досліджень, використовувати методи статистичного дослідження

РН10 Впроваджувати результати наукових досліджень у освітній процес, медичну практику та суспільство

РН11 Презентувати результати наукових досліджень у формі презентації, постерних доповідей, публікацій

РН12 Розвивати комунікації в професійному середовищі й громадській сфері

РН13 Організовувати освітній процес

РН14 Оцінювати ефективність освітнього процесу, рекомендувати шляхи його удосконалення

РН15 Організовувати роботу колективу (студентів, колег, міждисциплінарної команди)

РН16 Дотримуватися етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами

РН17 Дотримуватися академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів

Очікувані результати навчання з дисципліни

1. Здобувач вищої освіти може здійснювати планування стратегій та програм громадського здоров'я.
2. Здійснювати аналіз державних програм здоров'я
3. Керувати процесом планування
4. Проводити кількісні методи оцінки економічної ефективності втручань на популяційному рівні.
5. Оцінювати ефективності соціальних трансферних програм в галузі громадського здоров'я
6. Обґрунтовувати дизайни збору медико-демографічної інформації
7. Знати види прикладних статистичних аналізів популяційних процесів здоров'я

8. Володіти сучасними підходами до оцінки функціонального стану та адаптаційних можливостей організму та наукові основи громадського здоров'я. Науковими основами проведення епідеміологічних досліджень.
9. Володіти сучасними методами економіки громадського здоров'я.
10. Володіти методологічними основами вивчення впливу комплексу факторів навколишнього середовища на здоров'я населення
11. Розуміти методику вибору зон спостереження, методи комплексної гігієнічної оцінки стану навколишнього середовища.
12. Здійснювати аналіз просторових даних.
13. Володіти методикою розрахунку інтегрального індексу здоров'я та оцінки кількісних показників стану здоров'я населення у зв'язку з впливом навколишнього середовища.
14. Застосовувати гігієнічні основи комплексної оцінки стану здоров'я різних категорій населення, сучасні підходи до оцінки функціонального стану та адаптаційних можливостей організму.

Знання: основ популяційних досліджень, методів моніторингу та сервелінгу, планування стратегій та програм громадського здоров'я, аналізу та інтерпретації даних щодо економічної ефективності популяційно-орієнтованих програм.

Уміння: обґрунтувати програму моніторингу та сервелінгу, здійснити інтерпретацію отриманих даних, обґрунтувати та розробити план стратегії чи програми громадського здоров'я

Навички: робота з комп'ютерними системами аналізу популяційних даних SAS, EpiInfo, R, WinBugs

Здатності: обрати доцільний спосіб впливу на здоров'я людини, комуни, популяції, окремих груп населення, розуміти наукові літературні джерела з проблем громадського здоров'я.

2. Програма навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 75 годин, 2.5 кредитів ЄКТС.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Планування стратегій та програм громадського здоров'я	6	2	4			
Тема 2. Економічний аналіз державних програм здоров'я (на прикладах України та США)	6	2	4			
Тема 3. Менеджмент процесом планування	6	2				4
Тема 4. Кількісні методи оцінки економічної ефективності виробників медичних послуг на популяційному рівні.	6	2				4

Тема 5. Приклади оцінки ефективності соціальних трансферних програм в галузі громадського здоров'я	6	2	4			
Тема 6. Дизайн збору медико-демографічної інформації	6		4			2
Тема 7. Види прикладних статистичних аналізів популяційних процесів здоров'я	6		4			2
Семінар	6		4			2
Тема 8. Медико-соціальні та екологічні детермінанти здоров'я. Гігієнічні основи комплексної оцінки стану здоров'я різних категорій населення. Сучасні підходи до оцінки функціонального стану та адаптаційних можливостей організму та наукові основи громадського здоров'я. Наукові основи проведення епідеміологічних досліджень.	6		4			2
Тема 9. Актуальні проблеми та методи економіки громадського здоров'я.	6	2	4			
Тема 10. Методологічні та методичні основи та загальна схема вивчення впливу комплексу факторів навколишнього середовища на здоров'я населення	3		3			
Тема 11. Методика вибору зон спостереження. Методи комплексної гігієнічної оцінки стану навколишнього середовища. Медична географія. Аналіз просторових даних. Методика розрахунку інтегрального індексу здоров'я та оцінки кількісних показників стану здоров'я населення у зв'язку з впливом навколишнього середовища.	6		3			3
Тема 12. Гігієнічні основи комплексної оцінки стану здоров'я різних категорій населення. Сучасні підходи до оцінки функціонального стану та адаптаційних можливостей організму та наукові основи громадського здоров'я.	6		0			6
Усього годин	75	12	38			25

4. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Планування стратегій та програм громадського здоров'я	2
2	Тема 2. Економічний аналіз державних програм здоров'я (на прикладах України та США)	2
3	Тема 3. Менеджмент процесом планування	2
4	Тема 4. Кількісні методи оцінки економічної ефективності виробників медичних послуг на популяційному рівні.	2
5	Тема 5. Приклади оцінки ефективності соціальних трансферних програм в галузі громадського здоров'я	2
6	Тема 9. Актуальні проблеми та методи економіки громадського здоров'я.	2
	Разом	12

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методологічні та методичні основи та загальна схема вивчення впливу комплексу факторів навколишнього середовища на здоров'я населення	2
2	Методика вибору зон спостереження. Методи комплексної гігієнічної оцінки стану навколишнього середовища. Методика розрахунку інтегрального індексу здоров'я та оцінки кількісних показників стану здоров'я населення у зв'язку з впливом навколишнього середовища.	2
3	Види прикладних статистичних аналізів популяційних процесів	2

	здоров'я	
	Разом	6

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Планування стратегій та програм громадського здоров'я	4
2	Тема 2. Економічний аналіз державних програм здоров'я (на прикладах України та США)	4
3	Тема 5. Приклади оцінки ефективності соціальних трансферних програм в галузі громадського здоров'я	4
4	Тема 6. Дизайн збору медико-демографічної інформації	4
5	Тема 7. Види прикладних статистичних аналізів популяційних процесів здоров'я	4
6	Семінар	4
7	Тема 8. Медико-соціальні та екологічні детермінанти здоров'я. Гігієнічні основи комплексної оцінки стану здоров'я різних категорій населення. Сучасні підходи до оцінки функціонального стану та адаптаційних можливостей організму та наукові основи громадського здоров'я. Наукові основи проведення епідеміологічних досліджень.	4
8	Тема 9. Актуальні проблеми та методи економіки громадського здоров'я.	4
9	Тема 10. Методологічні та методичні основи та загальна схема вивчення впливу комплексу факторів навколишнього середовища на здоров'я населення	3
10	Тема 11. Методика вибору зон спостереження. Методи комплексної гігієнічної оцінки стану навколишнього середовища. Медична географія. Аналіз просторових даних. Методика розрахунку інтегрального індексу здоров'я та оцінки кількісних показників стану здоров'я населення у зв'язку з впливом навколишнього середовища.	3
	Разом	38

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 3. Менеджмент процесом планування	4
2	Тема 4. Кількісні методи оцінки економічної ефективності виробників медичних послуг на популяційному рівні.	4
3	Тема 6. Дизайн збору медико-демографічної інформації	2
4	Тема 7. Види прикладних статистичних аналізів популяційних процесів здоров'я	2
5	Семінар	2
6	Тема 8. Медико-соціальні та екологічні детермінанти здоров'я. Гігієнічні основи комплексної оцінки стану здоров'я різних категорій населення. Сучасні підходи до оцінки функціонального стану та адаптаційних можливостей організму та наукові основи громадського здоров'я. Наукові основи проведення епідеміологічних досліджень.	2
7	Тема 11. Методика вибору зон спостереження. Методи комплексної гігієнічної оцінки стану навколишнього середовища. Медична географія. Аналіз просторових даних. Методика розрахунку інтегрального індексу здоров'я та оцінки кількісних показників стану здоров'я населення у зв'язку з впливом навколишнього середовища.	3
8	Тема 12. Гігієнічні основи комплексної оцінки стану здоров'я різних	6

	категорій населення. Сучасні підходи до оцінки функціонального стану та адаптаційних можливостей організму та наукові основи громадського здоров'я.	
	Разом	25

8. Теми лабораторних занять (не передбачені програмою)

9. Педагогічна робота (не передбачена робочою програмою).

10. Індивідуальні завдання

Проведення лабораторних, інструментальних та тестових наукових досліджень, написання рефератів, підготовка доповідей на засіданнях наукових конференцій, підготовка наукових статей, раціоналізаторських пропозицій, патентів, методичних рекомендацій, інформаційних листів, галузевих нововведень.

11. Завдання для самостійної роботи

Завдання для самостійної роботи регламентовані планом проведення самостійної роботи і передбачають самостійне оволодіння або засвоєння провідних методів гігієнічних досліджень відповідно до основних завдань навчальної дисципліни "Громадське здоров'я"

12. Методи навчання:

Основні організаційні форми навчання: лекції (аудиторні, дистанційні), семінарські заняття, підсумкові заняття, самостійна робота. використання дистанційного навчання із залученням аспірантів до міжнародновизнаних курсів та освітніх ресурсів, розбір та самостійне вирішення кейсів тощо.

13. Методи оцінювання (контролю): усний контроль: основне запитання, додаткові, допоміжні; запитання у вигляді проблеми; індивідуальне, фронтальне опитування і комбіноване; письмовий контроль, оцінювання підготовленого матеріалу (доповіді), заповненої карти повідомлення про побічну реакцію .

Методи контролю здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії:

- за охоптом здобувачів: фронтальний, індивідуальний, парний, груповий;
- за способом реалізації: усний, письмовий (інформаційне повідомлення, підготовка презентації), тестовий;
- за використанням засобів навчання: контроль за допомогою друкованих засобів, технічних засобів, комп'ютерних систем у тому числі з підтримкою мультимедійних файлів (комп'ютерного тестування на програмі МОЗ України ELEX за фахом);
- за способом організації: підсумковий контроль, контроль науковим керівником, відділом аспірантури, докторантури, взаємоконтроль, самоконтроль;
- за рівнем стандартизації: стандартизований, нестандартизований.

14. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залікові бали аспіранта складаються з суми балів поточного контролю, отриманих під час занять.

15. Форма поточного контролю успішності навчання: сума балів поточного контролю визначається на основі оцінок поточної навчальної діяльності аспіранта із всіх тем за традиційною 4-бальною системою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно).

Критерії оцінювання кожної теми:

Оцінка "відмінно" виставляється у випадку, коли аспірант знає зміст теми заняття у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні, точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності, самостійно генерує інноваційні ідеї.

Оцінка "добре" виставляється за умови, коли аспірант знає зміст теми заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання аспірант відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках.

Оцінка "задовільно" ставиться аспіранту на основі його знань всього змісту теми заняття та при задовільному рівні його розуміння. Аспірант спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчуваючи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінка "незадовільно" виставляється у випадках, коли знання і вміння аспіранта не відповідають вимогам "задовільної" оцінки.

Оцінювання самостійної роботи.

Оцінювання самостійної роботи аспірантів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному практичному занятті.

Система перерахунку балів, отриманих аспірантами

Форма контролю і система оцінювання знань з дисципліни здійснюється відповідно до вимог програми дисципліни та інструкції, прийнятої рішенням Вченої ради ВНМУ протоколом №2 від 28.09.10. Шкала перерахунку традиційних оцінок у рейтингові бали (200 балів) для дисциплін, що закінчуються заліком, прийнята рішенням Вченої ради ВНМУ протокол №2 від 28.09.10.

Вивчення предмету закінчується заліком, який відбувається на останньому за розкладом занятті. Оцінювання знань відбувається наступним чином: сума всіх поточних оцінок ділиться на кількість практичних занять. Отримане середнє значення оцінки переводиться у бали згідно єдиної універсальної шкали перерахунку традиційних оцінок з 5-бальної системи у рейтингові бали (200 балів). Для дисциплін, що закінчуються заліком, залік ставиться при мінімальній кількості балів 120.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		Для заліку
180-200	A	зараховано
170-179,9	B	
160-169,9	C	
141-159,9	D	
120-140,99	E	
	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

16. Методичне забезпечення

1. Презентації та повний текст лекцій
2. Журнальні статті
3. Монографії
4. Ситуаційні завдання для самостійної роботи та комплексні задачі
5. Кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів
6. Комп'ютерні статистичні системи SAS, EpiInfo, R, WinBugs
7. Методичні розробки для аспірантів з практичних занять
8. Збірник тестових завдань; електронний банк тестових завдань, банк тестових завдань на паперових носіях, ситуаційні завдання.
9. Навчальне та лабораторне обладнання, технічні засоби навчання.
10. Набір демонстраційних препаратів.
11. Набір таблиць за всіма розділами гігієни та екології.
12. Комп'ютери та комп'ютеризовані початкові програми.
13. Візуалізаційно-симуляційні засоби та муляжи.

17. Рекомендована література

Основна (базова)

1. Методи соціальної медицини /Під заг.ред. О.М. Очередька, О.Г. Процек. – Вінниця: Тезис, 2007.- 410с
2. Fisher, R.A., Yates, F. Statistical tables for biological, agricultural and medical research, 6th ed., Longman Group Ltd., London, 2006
3. Lloid, E., Ledermann. Handbook of applicable mathematics. Vol. VI: Statistics Part B, John Wiley&sons, New York, 1984.
4. Noether G.E. (2005). Elements of Nonparametric Statistics, New York: Wiley.
5. Kleinman JC, Donahue RP, Harris MI, Finucane FF, Madans JH, Brock DB. Mortality among diabetics in a national sample. Am J Epidemiol 1988; 128:389-401
6. Wetherill G.B. (2020). Sequential Methods in Statistics, 2nd Ed., London, Chapman and Hall
7. Armitage P. (2019). Sequential Medical Trials, 2nd Ed., Oxford Blackwell
8. Гігієна та екологія: Підручник / За ред. В. Г. Бардова.– Вінниця: Нова Книга, 2006. – 720 с.
9. Даценко І. І. Профілактична медицина. Загальна гігієна з основами екології: Підручник / І. І. Даценко, Р. Д. Габович. – К.: Здоров'я, 2019. – 792 с.
10. Нікберг І. І. Гігієна з основами екології / І. І. Нікберг, І.В. Сергета, Л.І. Цимбалюк – К.: Здоров'я, 2017. – 504 с.
11. Загальна гігієна : навчальний посібник до практичних занять для студ. VI курсу мед.ф-ту І. В. Сергета, Б. Р. Бойчук, О. В. Яцина [та ін.]. – Тернопіль. : Укрмедкнига, 1999. – 133 с.
12. Загальна гігієна та екологія людини : навч. посіб. для студ. стомат. фтів / ред.: В. Г. Бардов, І. В. Сергета. – Вінниця : Нова Книга, 2002. – 216 с.
13. Загальна гігієна: пропедевтика гігієни : [підруч. для студ. мед. вузів] / Є. Г. Гончарук, Ю. І. Кундієв, В. Г. Бардов ; ред. Є. Г. Гончарук. – К. : Вища школа, 1995. – 552 с.

Допоміжна

1. Walsh J.E. (2003). Handbook of Nonparametric Statistics, vol. III, V an Nostrand, Princeton, N.J.
2. Lehmann E.L. (2007). Nonparametrics: Statistical Methods Based on Ranks. San Francisco: Holden-Day.
3. Изучение влияния факторов окружающей среды на здоровье населения / Е. И. Гончарук, Ю. В. Вороненко, Н. И. Марценюк – К., 1989. – 214 с.
4. Основи екології : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В. Г. Бардов [та ін.]; ред.: В. Г. Бардов, В. І. Федоренко. – Вінниця : Нова книга, 2013. – 424 с. : іл. – (Національний підручник). – Бібліогр.: с. 408-410.
5. Сергета І. В. Практичні навички з загальної гігієни : навчально-методичний посібник / І. В. Сергета. – Вінниця : ВДМУ, 1997. – 86 с.
6. Тестовий контроль з загальної гігієни та екології людини : навч. посіб. / І. В. Сергета [та ін.] ; ред. І. В. Сергета, Л. І. Краснова. – Вінниця, 2005. – 154 с

17. Інформаційні ресурси

Комп'ютерні статистичні системи SAS, EpiInfo, R, WinBugs

Сайт кафедри соціальної медицини:

<https://sites.google.com/site/vinsocmed/>

<https://sites.google.com/site/departmentofsocialmedicine/>

Сайт кафедри загальної гігієни та екології

<http://vnmu.edu.ua/кафедра-загальної-гігієни-та-екології>

<http://moz.gov.ua>

<http://mon.gov.ua>

<http://health.gov.ua/>

<http://www.ioh.org.ua/>

<http://iozdp.org.ua/> тощо